

Fialova „kávička“ s Bidenem vyjde Česko pěkně draho. Politolog Zbořil ví, o co jde v USA

- editor007 | 16. dubna 2024

ČESKO / USA: ROZJEZD ZDENKA ZBOŘILA Premiér Petr Fiala je na státní návštěvě Spojených států amerických. A při té příležitosti udělal „nenápadnou zmínku“ o rozvoji spolupráce u nukleárního průmyslu. „To si může někdo vyložit, jako že vládní megaprojekt výstavby hned několika bloků či podbloků nukleárních elektráren nemají Francouzi nebo Korejci přiklepnuté,“ říká Zdeněk Zbořil a připomíná, jak se někteří lidé do Fialy pustili, že „kávička“ s Bidenem vyjde Česko pěkně draho.

Pane doktore, v ODS potvrdili ve funkci Petra Fialu i Zbyňka Stanjuru. Zdá se, že strana nevidí žádný problém a má dojem, že směřuje ke „světlym zítřkům“. Je to zasloužený pocit?

Připomíná to starokřesťanské: Koho chce Bůh ztrestat, toho raní slepotou! Ale asi to lidem v ODS a těm bloudícím okolo nevadí. Myslí si, že mají „svoje jisté“ a že jim ho nikdo nevezme. Do jisté míry mají pravdu. Jejich voliči, kteří se museli vypořádat s takovými osobnostmi, jako jsou všichni ti, kteří chtěli své odpůrce rozřezat, spálit a pohodit jako v Oděse (cit. pan vládní expert pro energetiku Bartuška), nostalgicky vzpomínající na vlasovce a banderovce vzpomínající neosobnosti v Praze 6 a v Řeporyjích a na to, jak pan předseda vlády Petr Fiala, a dokonce ještě v té době nezvolený prezident Petr Pavel jsou charakteristickými příklady toho, že není překážky, kterou by lidé pravé víry nepřekonali. Nebo že někdo chce „Čechům postřílet děti“, aby věděli, jak to na světě chodí, jsou jenom náhodou vybrané příklady. Konečně nejde ani o politiky, poslance a ministry, známý pětiprocentní společenský odpad existuje v každé společnosti. A dokonce i bez ohledu na to, zda jde o vysokoškolsky vzdělané spectabilis, osoby duchovní nebo penzionované.

Důležití jsou všichni ti, kteří vstoupili do prostoru mezi zlobou a nenávistí a stali se PIN ke každodennímu použití. To jsou všichni ti bezejmenní, přispívající svými anonymními hlasy ke „kažení mravů“. Jsou, málo platné, konstitutivními prvky dnešní a nejen české společnosti. Nedělejme si iluze, nedostatek mravnosti a vzdání se jí ve prospěch nemravnosti není typický pro politický úhor ODS, ale i pro ostatní pole „orná a válečná“. Nemůžeme přehlédnout těch několik statečných, kteří se snaží tomuto dnešnímu celoevropskému úsilí oponovat, ale kolik jich ve skutečnosti je? Kdyby jim bylo dovoleno poslouchat ruskou rockovou operu Rybnikova a Vozněsenského Junona a Avos, mohli by si s beznadějně cesty do Kalifornie s plavíci se námořníky zazpívat jejich temný chorál: „Je nás málo a je nás stále méně, a nejhorší je, že jsme jeden druhému nepřítelem!“ Rým na slovo „vroz“ je „avos“, které je plné ruské osudové nostalgie na téma života a smrti. Alespoň na závěr všichni připomínají chorál o úsilí spojit Rusko s Amerikou, které se nepovedlo, „ale za pokus děkujeme“.

Zásadní věci se děly v Izraeli a Íránu. Vnímáte íránský útok na Izrael jako ospravedlnitelný? Je to signál, že Írán se „roztahuje“ po Blízkém východě, jak tvrdí Izrael?

Jiří Mucha vzpomíná ve svém válečném deníku „Oheň proti ohni“ na cestu do Teheránu v roce 1943. Už tehdy se tam odehrávala dramata (název své knihy si vypůjčil z Shakespearova Macbetha) pod kuratelou Velké Británie a Sovětského svazu. Za tím vším nebylo nic jiného než ekonomické a politicko-strategické zájmy. Už tehdy se v oblasti nejméně pěti civilizací a ještě více náboženských konfesí vedla jednání o rozdělení teritoria chřadnoucí Osmanské říše. Tento „střet a střed zájmů“ se odehrával na scéně jakéhosi pozdně koloniálního gardu. Jeho součástí byl i vznik Státu Izrael,

rozparcelování mandátního území Palestina, změna hranic Jordánského hašimovského království a další triky velmocí, které vedly k formě přiznaného nebo utajovaného protektorátu. Kontrola státního rozpočtu, policejních jednotek a armády byla vždy standardním až banálním cílem britské kolonizace, která se setkávala se zájmy jiných podobně uvažujících velmocí. Polopohádkové příběhy britského plukovníka Thomase D. Lawrence z Arábie (česky třeba Sedm sloupů moudrosti) jsou vhodným zobrazením britského snu o světovládě. Jeho reminiscence jsou ukázkově demonstrovány v každém příběhu neohroženého, vždy vítězího Jamese Bonda ve službách MI-6.

Samotná existence Státu Izrael je zpochybňována jedním z jeho hlavních spolutvůrců a pod stejným otazníkem za jménem, který namalovala Bristish Oil Company za slovem Persie a později Íránu. Všechny její dědicové nebo nezdární potomci pak jen bez jakéhokoliv zájmu o oběti svých zájmů se dodnes účastnili a účastní „roztahování“ kohokoliv na Blízkém východě. Kdo je kam roztažen a kde všude jsou vojenské základny ochránců černého bohatství, nemusíme zkoumat. Stejně jako kdo kde je a který „nový plukovník“, dnes obvykle v hodnosti generála, létá v povětří anebo řídí „pozemní operace“, které mají podobu vraždění civilního obyvatelstva. Nikdo z nich se nezajímá o „ochranu práv zajatců a civilního obyvatelstva“ v čase válečném, jak se o to marně snažili v posledních sto padesáti letech osvícení Evropané. I dnes to vypadá, že termín „roztahovat se“ se používá jako argument podporující války, i když si někteří myslí, že právě ta, kterou oni vedou, je ta spravedlivá.

Izraelský velvyslanec se v OSN rozjel. Írán je prý stejný jako třetí říše, ajatolláh Chamenei je jako Adolf Hitler, místo „Sieg Heil“ akorát Íránci křičí „Smrt Americe“. A varoval, že může dojít i na nás, tedy na Západ. Co k takové rétorice říci?

Útok na nevinné oběti teroristického útoku v Izraeli vyvolal bezprostřední uvědomění si, že žijeme ve světě, který se neumí zbavit nenávisti. Naopak, dokonce že se tento pochod do zapomnění lidstva mění v divoký závod a běh za vidinou nekonečných vítězství. Útok 7. října 2023 byl nejenom největší teroristickou akcí proti občanům Státu Izrael, ale byl také strategickým útokem plánovaným se znalostí tzv. městské guerilly, se kterým se setkávám v posledním století téměř neustále. Dnes se už těžko hledají data o masakru v letním kinu v Ábadánu v roce 1976, kde bylo údajně více než 500 obětí někým založeného požáru a následující paniky. Dodnes se sice neví, zda to bylo v zájmu svržení režimu dynastie Pahlaví, nebo příprava na íránsko-iráckou válku. Ale rukopis teroristické akce byl jasný. Snad proto je zapomenutá, ačkoliv je srovnatelná s akcemi „od psacího stolu“ nejmenovaných bondovských zpravodajských organizací. Typickým průvodním znakem podobných akcí je „masová mobilizace strachu“, která si hledá kompenzaci ve slovech a skutcích, podle kterých „poznáme je“. Proto se nelze ani divit, řekněme, tzv. Zelenského syndromu, který přesvědčuje svět, že „Rusové“, myšlena Ruská federace, ohrožují svou rozpínavostí skoro celý svět. Že je tou rozpínavostí zakrýváno, že jde spíše o zmenšování ruských teritorií, nikoho nezajímá. Hysterie izraelského velvyslance při OSN je sice pochopitelná, ale musíme ji vnímat s velkou opatrností. I když víme, že diplomacie Státu Izrael má jiné zkušenosti a volí jiná gesta než čeští rusobijci a dnes také íránofobové Lipavský a Černochová.

Pokud jde o vztah Ruska k Íránu, jde podle vás jen o to, že jsou obě mocnosti k sobě „tlačeny“, nebo jde o těsnější porozumění?

Snad bychom si mohli i v té naší geopolitické retrokomedii vzpomenout, kdo to byl Alexander Sergejevič Gribojedov (zavražděný 1829 v Teheránu). Mohli bychom o něm napsat, že je symbolem rusko-perských vztahů, které mají různou podobu, a s různými odbočkami existují ve stejném módu dokonce i v současnosti. Mezi dnešními „ruskými“ diplomaty najdeme hned několik Gribojedovových nástupců, kteří neopouštějí své funkce se změnou hlavy státu. A to nemluvíme o české diplomacii, ve které Eva Filippi dosáhla v celém regionu, který nás dnes zajímá, více než pozoruhodných úspěchů.

Jistě to bylo ovlivněno prací jejích předchůdců (Petra Skalníka, Joži Brauna, Václava Hubingera, Tomáše Uličného, Miroslava Belici, které jmenujeme za všechny ostatní), ale rozhlédneme-li se po dnes tak skromných výsledcích české diplomacie v posledních letech, bylo její účinkování vzpomínkou na minulost. Ve vztazích Íránu a Ruska se tato diplomacie pohybovala velmi obratně. Až je jí to dnes ku škodě. Kdo se dnes nebojí vzít do rukou monumentální Dějiny perské a tádžické literatury, které vyšly dvakrát pod redakcí Josefa Rypky a Felixe Tauera, může se o rusko-perských, rusko-íránských vztazích dozvědět mnohem víc, než dokážeme uvést zde v odpovědi na vaši otázku. A třeba by přišel i na to, že ten Reza Pahlaví je vlastně Rissa Pahlaví, ačkoliv ho všichni tvrdohlavě píšeme po anglicku a kolonialisticku Reza.

Petr Fiala se chystá do Bílého domu. Lze čekat něco víc než jen zdvořilostní fráze?

Pan předseda vlády se přiznal, jistě díky humoru, který je mu vlastní, že jede do Bílého domu na kávičku. Bylo to sice ve festivalově rozradostněné atmosféře výročního sjezdu ODS, ale ta jeho radost padla na úrodnou půdu. Hned se objevili škarohlídi, kteří z této jedné věty začali usuzovat na to, zda to nebude „nejdražší kafe“ v dějinách české státnosti v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, jak nás definuje Ústava ČR z roku 1993. Možná že by se někdo mohl domnívat, že nenápadnou zmínku o spolupráci při rozvoji nukleárního průmyslu nebo energetiky si může někdo vyložit, jako že vládní megaprojekt výstavby hned několika bloků či podbloků nukleárních elektráren nemají Francouzi nebo Korejci přiklepnuté. A že jsou ve hře nějakí noví nebo recyklovaní westinghausové. Koneckonců, volby jsou ve Spojených státech ještě za dveřmi, a ať vyhraje ten nebo onen, Amerika bude vždy first!

Nedávno jsme tady chválili Kateřinu Konečnou, že se se svým STÁČILO! pohybuje nad 5 % v europarlamentních průzkumech. Nad 5 % nyní míří i koalice Přísahy a Motoristů sobě s lídrem Filipem Turkem. Je zde možnost, že tu po volbách 2025 budeme mít další parlamentní stranu?

Ano, to je docela dobře možné. Popularita paní Konečné roste stále víc a víc, a dokonce už delší dobu. Zdá se, že získala na půdě Evropského parlamentu sebevědomí, a pokud pro ni ne zahájí režimní média nějakou špinavou kampaň, jak je nechvalně známé před každými volbami v ČR, je to opravdu možné. Zdá se sice, že v posledních dnech tovaryši tovaryšů už zahušťují své řady, ale přesto si myslím, že bude moci očekávat ona i její volební kortešové nějaký úspěch.

Za zcela výjimečná považuji veřejná vystoupení pana Filipa Turka, která nejsou upovídaná, ukřičená, a udivuje mne, že takové prezentace volebního programu a sebe prezentace kandidáta nikoho nenapadly. Přitom je to jednoduché. Stačí vědět, o čem mluvím a co chci říct. Pan Turek to dokáže skoro dokonale, nehledá slova, která jsou dutá a plevelná, a ta, která používá, svědčí o tom, že ví, „ke komu mluví tu kdo“. To známe už z antického Říma i z pozdního evropského středověku, ale stále to mnozí dávno rozsezení v parlamentních lavicích a foyerech nechápou.

Když pan Turek mluví o Zelených Khmerech, jak se fanatikům grýndýlu už přezdívá dnes po celé Evropě, nemusí zvedat hlas ani na ty vzrušeně poštekávající televizní snaživce a jejich partnerky. Kandiduje za ty, kteří věci rozumějí, a sám takový je.

Po oněch volbách se „demokraté“ obávají koalice ANO a SPD. Jak Andrej Babiš, tak Alena Schillerová ale tvrdí, že to nechtějí. Nebude tento distanc vadit jejich vlastním voličům? Co když ANO nakonec půjde do vlády například se STAN? „Ocení“ to jeho vlastní voliči?

Můj soukromý a možná i trochu zkreslený názor, nikoliv informace nebo její dvojče nějaké dez-, je, že vysoká čísla volebních preferencí ANO v dnešním předvolebním soupeření jsou spíše ukazatelem souboje agentur preference zkoumajících, než skutečným, dnes ještě neodhadnutelným veřejným

nebo i neverejným míněním. Předpokládám, že naši výzkumníci například zatím nedostatečně zkoumají fenomén Jourová – Telička. A to neuvádím jména hned několika dalších, kteří mohou ovlivnit úspěch nebo neúspěch ANO hned z několika důvodů. Samozřejmě nikdo z nich nedosahuje tak vysoké nebo hluboké míry vlastního znevážení jako ti jmenovaní, ale snad ANO dokázalo své konkurenty přesvědčit, a nikoliv překřičet. Také válečná sekera mezi SPD a ANO se zdá být vykopána a někdy to vypadá, že jejich voliči mají být informováni, že ti v opozici nejbližší jsou si vlastně největšími nepřáteli. Ale i ten „jánošíkovský“ model – spolu chycení, spolu pověšení – by mohl zase jednou posloužit jako varování, že není třeba chválit den před večerem. Likvidace Jiřího Paroubka po tzv. volebním neúspěchu a za pomoci Haliny Pawlovské a spol. s.r.o. může být i stále svěžím mementem mori.

ZDROJ: PL